N°. 3492.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden franko p. p. *f* 5.00.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan „het Bureau van DE TIJD."

DONDERDAG 28 OKTOBER.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 27 Oktober.

Nu de komeet van Donati in Europa niet meer zigtbaar is, en de waarnemingen der sterrekundigen op dat hemelligchaam afgeloopen zijn, deelen de geleerden eenige uitkomsten van hun onderzoek mede. In verscheidene bladen, ook in die, welke niet hoofdzakelijk aan de wetenschappelijke zaken gewijd zijn, vinden wij belangrijke bijzonderheden en beschouwingen, waarvan wij nog het een en ander hier zamentrekken.

Den 5n Oktober heeft ieder, daar waar de hemel niet bewolkt was, de komeet voorbij de blinkende ster Arcturus kunnen zien gaan. Deze bevond zich even boven de kern, zoodat het scheen als waren er twee kometen, want Arcturus en de kern der staartster schitterden nagenoeg met gelijken glans. Hoe schoon dit schouwspel ook was, sommigen waren er echter niet mede tevreden. Zij hadden gewenscht dat Arcturus juist achter de kern der komeet kwam, en wel om daardoor de doorschijnendheid van deze laatste te bepalen. Zoo de ster door de kern van de komeet heen zigtbaar gebleven was, zou de verbazende ligtheid van die kern, volgens hen, bewezen zijn. Hoewel het nu bijna zeker is dat de kern der kometen, gezwegen nog van de haren, uit een uiterst dunnen nevel bestaat, hoopte men op een stellig bewijs. Evenwel is de opmerking gegrond, dat dit bewijs niet voldoende geleverd zou zijn, zelfs al had Arcturus door de kern heen geblonken. Immers de doorschijnendheid kan niet de mate der digtheid van een ligchaam aangeven. Men ziet bij voorbeeld door een zwaar stuk kristal heen, en niet door veenen.

Van den 5n Oktober af gedurende acht dagen toonde de komeet zich in haar vollen glans. Een heldere kern van 4000 Ned. mijl middellijn, en een staart, die dertig graden besloeg, was voor elkeen zigtbaar. De sterrekundigen hebben met hun instrumenten natuurlijk nog meer moeten zien. Men heeft bij deze komeet een uitvinding kunnen toepassen, waarvan men tijdens hare voorgangsters nog niets wist, namelijk de fotografie. Een fotografiesch beeld van de kern genomen, vervolgens genoeg verkleind om onder den mikroskoop gebragt te worden, daarna door de werking van dat glas wederom duizende malen vergroot, zal natuurlijk sommige bijzonderheden, door den afstand voor het bloote oog verborgen, moeten vertoonen. Aan de Akademie der Wetenschappen te Parijs zijn verscheidene van die fotografiesche afbeeldingen voorgelegd. In een van deze is duidelijk een soort van schijngestalte (*phase*) merkbaar, zooals de maan en de planeten op gezette tijden aanbieden. Hoe dit te rijmen is met de algemeen aangenomen meening dat de kernen der kometen geen vaste ligchamen zijn, maar slechts uit ijlen damp bestaan, valt moeijelijk te verklaren. Latere onderzoekingen op die fotografiesche afbeeldingen zullen hierover welligt eenig licht geven.

De waarnemingen van sterrekundigen hebben nog andere belangrijke verschijnselen aan den dag gebragt, waarvan het oog niets vermoedde. Om de kern heen vertoonden zich twee lichtende ringen, overeenkomende met het soortgelijk verschijnsel bij Saturnus. De eerste ring, die de kern omringt, is het eerst op den 23n September gezien. Hij was niet geheel, maar aan de van de zon afgekeerde zijde door een gedeeltelijken hoek van ongeveer 115 graden onderbroken. Den 27n nam hij den vorm aan van een lichtende halfmaan. Tusschen dezen ring en de zon ontdekte men er nog een met een hoek van 180 graden, wiens einden zich met den staart aan beide zijden van de kern versmolten. In het laatste Nommer van de *Illustrated London News* kan men zeer fraaije teekeningen zien van de verschillende gedaanten, welke de komeet aldus vertoond heeft. Op een daarvan vertoont zich de staart in twee deelen gesplitst; de afscheiding begint reeds digt aan de kern en wordt grooter naarmate de staart zijn einde nadert; van daar de waaijervorm; dat men sterren door den staart der komeet heen ziet, bewijst dus alleen de ligtheid der stof van den laatsten, voor zoo verre die sterren er aan de zijden doorschemeren.

Venus, die digter bij de zon staat dan wij, is nog meer dan de aarde door de komeet begunstigd geworden, en zoo er menschen op die planeet woonden, zouden zij een prachtig schouwspel hebben kunnen genieten; maar in dat geval is het voor hen te hopen, dat er zich sterrekundigen onder hen hebben bevonden, welke hen gerustgestelden omtrent de ligtheid van stof der komeet. Immers den achttienden van deze maand heeft het weinig verscheeld of Venus ontving een tik met den staart en zelfs bevond de kern zich betrekkelijk digt bij haar. Wat zou er uit eene botsing zijn voortgekomen? Waarschijnlijk waren de gevolgen noodlottiger voor de staartster dan voor de planeet geweest, die veel grooter en digter is; maar voor ons is het waarlijk jammer dat de ontmoeting niet heeft plaats gehad. Wij hadden kunnen nagaan wat ons te wachten zou staan, indien eenmaal een komeet tegen onze aarde stiet. Ongetwijfeld zou Venus' dampkring zich met eenige gedeelten der komeet hebben vermeerderd; misschien had de komeet zich wel voor goed aan haar vastgehecht en zoo zouden wij een feit voor oogen hebben gehad dat en hoe de planeten kunnen groeijen. Nu immers weten wij wel dat sommige planeten grooter geworden zijn, maar hoe dit is geschied behoort nog tot de hypothezen. Welligt ook dat de komeet in stukken gesprongen ware, waarvan sommigen de planeet vermeerderd, anderen om haar heen gedraaid zouden hebben, en nog anderen als vroeger om de Zon waren blijven wentelen. Mogelijk hebben de manen van Jupiter haar oorsprong aan zulk een gebeurtenis te danken. Hoe het met de Venusbewoners afgeloopen zou zijn wagen wij niet te gissen.

Den 5n Oktober deed zich nog een vooruit aangekondigd verschijnsel voor. De staart der komeet veranderde van rigting en helde naar de andere zijde over.

De komeet heeft juist den weg gevolgd, welken de geleerden haar hadden voorgeschreven. Toen Donati haar den 2n Junij ontdekte bevond zij zich bij de ster λ van den Leeuw, vervolgens ging zij onder de achterklaauwen van den Grooten Beer door, waar het bloote oog ze voor het eerst kon waarnemen, naar de Jagthonden en verder door Boetes, in welk sterrebeeld Arcturus staat; van daar loopt de weg door de Slang, de Weegschaal, den Schorpioen en zoo is zij op het einde dezer maand in den Schutter om in de Zuiderkroon te gaan, die voor onze hemelbreedten onzigtbaar is.

Ten slotte merken wij nog aan, dat de heer Löwy, sterrekundige aan het observatorium van Weenen, berekend heeft, dat deze komeet eerst in het jaar 4353 terug kan komen.

Sir James Brooke heeft zich tot de Kamer van Koophandel te Glasgow gewend om haar medewerking in te roepen voor zijn bekend doel. Hij voerde te dien einde de volgende gronden aan:

„Met betrekking tot het dezer dagen met China gesloten traktaat, moeten wij vooral in het oog houden van welk overwegend belang het voor ons is, onze stelling in den Oostelijken Archipel te handhaven. Deze toch is de sleutel van den Oostelijken Oceaan; het is een gebied, waarvan wij voor altoos zullen uitgesloten zijn, indien wij ons op zijde laten schuiven, of ons alleen op geïzoleerde havens verlaten. De geschiedenis leert ons welken weg wij ten deze behooren te volgen. Onze ministers hebben achtervolgens afstand gedaan van Java, Sumatra en Celebes; stap voor stap zijn Brittanje's belangen in die streken verwaarloosd, terwijl de Nederlandsche belangen er al meer en meer bevorderd zijn, zoodat van den geheelen Oostelijken Archipel ons nog slechts de noordwestkust van Borneo ter uitbreiding van grondgebied overblijft. Op grond van 's lands algemeene belangen heb ik mij op u beroepen; ik hoop dat de zaak overeenkomstig die belangen zal worden beslist."

De *Morning-Star*, dit mededeelende, voegt er de volgende woorden, die der vermelding wel waard zijn, aan toe:

„Ziedaar een staaltje van den rajah van Sarawak om ons diets te maken, dat hij door zuiver vaderlandslievende en geheel belanglooze bedoelingen geleid is in zijne pogingen bij de Regering om hem die nederzetting met al hetgeen daaraan verbonden is, af te koopen. Maar ten aanzien zijner beweringen is het niet overbodig eenige vragen tot hem te rigten. Een volledig antwoord van zijnentwege zal eene hoogst wenschelijke zaak zijn.

„Is het niet waar, dat sir James Brooke, reeds lang voordat hij aan onze Regering Serawak ten verkoop aanbood, dat gebied aan de Nederlandsche Regering ten verkoop heeft voorgesteld, aan die Regering, wier belangen, zooals hij klaagt, aldaar zoozeer zijn bevorderd ten nadeele van Brittanje, dat zich hoe langs zoo meer in de uitbreiding van gebied beperkt ziet? Is het niet waar, dat de Nederlandsche Regering dat aanbod van de hand heeft gewezen, omdat zij het dwaas vond, eene aanzienlijke som te verkwisten aan eene ongezonde kolonie, van alle natuurlijke hulpbronnen verstoken? Is de Engelsche Regering niet volledig bekend met die vruchtelooze onderhandelingen tusschen de Nederlandsche Regering en den vaderlandslievenden sir James Brooke? Wij zijn overtuigd, dat indien op deze vragen een antwoord volgt, dit slechts bevestigend kan zijn."

Ter bevestiging van het vroeger medegedeelde berigt nopens de viering van den verjaardag des Konings, strekke, dat door het departement van Marine eene cirkulaire aan de vloot is uitgevaardigd, inhoudende, dat Zr. Mjs. geboortedag den 19 Feb. a. s. wederom zal gevierd worden. Eene cirkulaire van denzelfden inhoud is door den minister van Oorlog aan het leger gerigt, terwijl ook door het departement van koloniën aan het leger in Ned. Indië is kennis gegeven, dat de verjaardag van den Koning voortaan weder afzonderlijk zal worden gevierd.

Op onze gewone korrespondentie uit 's Gravenhage vinden wij de volgende opheldering ter zake eener advertentie van den heer prokureur van der Jagt over de ware strekking van het proces van de heeren P. van Vlissingen & Co.

„Die advertentie betreft vooreerst het kort berigt, op den dag der behandeling voorloopig gegeven en geenszins het nader uitvoerig verslag daarvan.

„Dat kort berigt nu, waarin, volgens den heer van der Jagt, *eene gansch en al verkeerde voorstelling gegeven is van de zaak*, was niets anders dan hetgeen voorkomt op het *places* van de prokureurs der partijen zelf afkomstig, dat aan den Hoogen Raad wordt overgelegd en aldaar als nog aanwezig is. De gansch en al verkeerde voorstelling is dus zeer zeker niet te wijten aan hen, die om voorloopig het kort begrip der procedure mede te deelen, eene authentieke opgave der geschilvoerende partijen zelve gevolgd hebben."

Onze volksvertegenwoordiger, de heer Thorbecke, is door eene groote ramp getroffen. Zijn oudste zoon, een oppassend zeeman, is aan boord van een koopvaardijschip bij Canton overleden. *(H. & E.)*

In het Nederl. Tijdschrift voor Geneeskunde wordt ernstig gewaarschuwd tegen snuif, die in thee of bladlood is gepakt, gelijk de zinkingsnuif. Ook bij verpakking blijft er gevaar.

'S GRAVENHAGE, 26 Okt. Z. M. de wordt, naar men verzekert, aanst. Vrijdag van het Loo in deze residentie terug verwacht.

— Het bevestigt zich dat het Z. M. onlangs behaagd heeft den minister van Staat, den heer J. C. Baud, tot den adelstand te verheffen, en wel met den titel van baron.

BREDA, 25 Okt. De drie onderofficieren der kavallerie, welke deel nemen aan het alhier te houden examen voor den rang van 2den luit., zullen, nadat zij theoretiesch geschikt zijn bevonden, naar 's Hage worden gedirigeerd, en bij het 4de reg. drag. in subsistentie worden gevoerd, ten einde onder toezigt van den kolonel kommandant van genoemd regiment van hunne praktische kennis voor gemelden rang te doen blijken.

GORINCHEM, 25 Okt. De marktprijzen van heden waren als volgt: Tarwe *f* 8.50 a *f* 9.85. Rogge *f* 5.60 a *f* 6.60. Gerst *f* 4.90 a *f* 5.60. Haver *f* 2.— a *f* 4.80. Boonen *f* 7.90 a *f* 9.50. Zaad *f* 12.— a *f* 12.75.

Boter *f* 1.05 a *f* 1.15 het Nederl. ℔. Kaas *f* 17 a *f* 20.50. Eijeren *f* 3.20 de 100 stuks. Aardappelen *f* 1.60 a *f* 1.80 het mud.

De graanhandel was zeer levendig met genegen koopers. Die in vee buitengewoon slap; er waren weinig vreemde kooplieden aanwezig; ook was er weinig vet vee aan de markt, dat nogtans tegen lageren prijs werd afgezet.

HARDERWIJK, 26 Okt. Eergisteren avond zijn wederom 4 manschappen van het koloniaal werfdépôt gedezerteerd, nadat eerst kortelings 8 man op de vlugt gegaan, doch weder gevat zijn. Een der laatste vier heeft men evenwel kort na de dezertie in handen gekregen, terwijl de drie anderen eerst gisteren morgen bij Ermelo gevat zijn.

OOSTERHOUT, 26 Okt. De gisteren gehouden najaarsmarkt werd ten gevolge van het fraaije en gunstige herftsweder zeer druk bezocht en bragt veel vertier in die gemeente te weeg; in de jonge varkens en biggen was de handel mede zeer levendig, de omzettingen in alle soorten van manufakturen, lakens, linnen en ook hoofdzakelijk in winterstoffen waren belangrijk. De stand der verschillende veldvruchten in deze omstreken zijn over het algemeen goed, het knolgroen en de spurrie staat zelfs uitermate gunstig; er is ook overvloed aan veevoeder, zoodat onze landlieden zich een geruimen tijd over het bijzonder schoone weêr hebben verheugd, vooral met het oog op hun nog in de weide loopend vee.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 25 Okt. De *Moniteur* berigt de schikking van het Portugeesche geschil in de volgende woorden: „De minister van Buitenl. Zaken heeft heden ochtend (24) een telegrafische dépêche, dd. 23 dezer, van den gezant Z. M. te Lissabon ontvangen, waarbij gemeld wordt, dat de Portugeesche Regering besloten heeft het schip *Le Charles Georges* terug te geven en den kapitein Rouxel op vrije voeten te stellen.”

Aangezien het officiëele orgaan niet spreekt van de vergoeding, welke Frankrijk geëischt heeft, zoo vermoedt men dat van dit punt is afgestaan, ten einde de scheidsregterlijke uitspraak eener derde mogendheid in deze zonderlinge zaak te ontgaan, en de openbare meening in Europa er van af te leiden. Die vergoeding was aanvankelijk op niet minder dan 450,000 franken bepaald en zou, volgens hetgeen aan de *Indépendance belge* van hier geschreven wordt, tot 180,000 fr. verminderd zijn. Doch daar de *Moniteur* deswege niets zegt, is die beweering aan twijfel onderhevig.

— Sedert vier dagen is de telegrafische gemeenschap tusschen Doever en Calais afgebroken. Men kent daarvan niet juist de oorzaak, maar vreest dat de kabel gebroken is, daar de vier draden aan beide einden werkeloos zijn. Men zoekt sedert Donderdag naar de breuk. Ondertusschen worden de depêches van Doever naar Ostende verzonden.

— Men leest in een artikel van de *Patrie* over de zaak van Mortara te Bologna onder anderen het volgende:

„In Engeland, het vrije land bij uitnemenheid, is onlangs een feit voorgevallen, dat onder meer dan een opzigt gelijkenis heeft met dat van Bologna. In dat land, waar het koningschap ook een pausdom is (immers de Koningin is zoowel hoofd van de Anglikaansche kerk als van den Staat) heeft men ook een soort van Mortara-zaak beleefd; waarvan toch geen gerucht is gemaakt, hoewel zij tot een krachtig protest van een Katholiek Iersch bisschop aanleiding gegeven heeft. Een sergeant van het 4e regiment dragonders, Kirley geheeten, Katholiek en afkomstig van South, is in de Krim overleden, een weduwe en drie kinderen nalatende. Zijn vrouw werd krankzinnig van verdriet. De kinderen van dit Katholieke gezin zijn aan de godsdienst hunner ouders ontrukt en in een Protestantsche school geplaatst. De vertoogen hierover door den kanunnik Grimley, die zich sedert jaren met de opvoeding der Katholieke soldaten belast, aan den majoor Harris gerigt, bleven zonder gevolg. Ongetwijfeld is het onmogelijk openlijker het beginsel van het vaderlijk gezag te miskennen. Dit gezag had des te meer geheiligd moeten wezen, daar deze jonge kinderen, weezen geworden, niets anders ter hunner verdediging hadden dan de nagedachtenis van hun te Sebastopol gesneuvelden vader.”

Wanneer bij zulke feiten de pers zwijgt mag het verwondering baren, dat over de zaak van Mortara zulk geweldig rumoer wordt gemaakt. Die overweging geeft een dagblad-korrespondent de volgende regels in de pen:

„Het gerucht, dat de revolutionnaire dagbladen, in dezen geholpen door den *Constitutionnel* en het *Journal des Debats*, naar aanleiding van de zaak-Mortara gemaakt hebben, begint te verminderen. De lessen, die uit dezen woordenstrijd voortspruiten, zullen zoo spoedig niet verdwijnen. Gedurende drie weken heeft men het schouwspel beleefd, dat onder een Regering, die niet toelaat dat [illegible] dagblad [illegible]ffeloos de maat[illegible]gel[illegible] van een onderp[illegible]ekt [illegible]t, a[illegible] Parijsche en de[illegible] bladen de [illegible]erk [illegible] het [illegible]ausschap aanv[illegible] een hevigheid [illegible] en [illegible]rmetelheid van [illegible], [illegible] niet geëvena[illegible] zijn onder de Restauratie, toen de drukpers volkomen vrij was, noch onder Lodewijk Filips, gedurende wiens regering de goevernementale en revolutionnaire pers in een woedenden strijd waren getreden tegen de geestelijkheid en de Katholieken, die de vrijheid der Kerk en de vrijheid van onderwijs eischen.

„De dagbladen van verschillende kleur hebben overluid verklaard, dat de rol der Kerk uitgespeeld was, dat het Katholicismus van de wereld moest verdwijnen, dat het aan den Staat toekwam de leiding der geesten zoowel als der belangen op zich te nemen, en het geestelijk gezag in zijne handen behoorde over te gaan. Zij hebben zelfs de regering aangezet zich van de troepen te bedienen, die onder de Republiek naar Rome gezonden zijn om den Paus te herstellen, ten einde den Paus geweld aan te doen en hem te verpligten niet alleen een regt opteofferen maar ook een pligt te verloochenen. De overeenstemming is geboren geworden onder de voorstanders en tegenstanders der keizerlijke regering [illegible] aan de Kerk vijandig terrein.

„Men heeft zich onderling verstaan om haar te treffen, te belasteren en te haten, om te verklaren dat haar tijd voorbij was, en zij tot sterven bereid moest zijn. Nooit hadden de woedende hartstogten, die tegen het Katholicismus gisten, zich duidelijker vertoond. Nooit heeft het verbond der booze hartstogten en der booze denkbeelden het masker met zooveel stoutheid en schaamteloosheid opgeligt.

„Iets vreemds in deze zaak is, dat de heer Mirès, de bekende Israëlitische bankier, eigenaar van den *Constitutionnel*, en koncessionnaris der spoorwegen in den Kerkelijken Staat, aan iedereen verhaalt, dat hij geen schuld draagt aan het artikel van den heer Renée, dat zooveel ergernis heeft verwekt om de onpassende wijze waarop het van den Paus sprak. Maar zoo de heer Mirès niet bepaalt welke rigting de *Constitutionnel* nemen moet, wie doet dit dan? Zoo de heer Renée artikelen in den *Constitutionnel* kan plaatsen tegen den Paus in weerwil van den heer Mirès, wat beduidt dan de titel van eigenaar van het dagblad? Men vormt hierover vreemde gissingen.”

Ter beter begrip van het laatste dient men in het oog te houden, dat de *Constitutionnel* behoort tot die bladen, welke onder den invloed der regering staan, en half-officiëele organen worden genoemd.

— De bagnoos, die gemiddeld 8000 misdadigers bevatten en den Staat jaarlijks 350 fr. per hoofd kosten, zullen met het einde van het jaar van den Franschen bodem verdwenen zijn. Men telt er vier: te Brest, Rochefort, Lorient en Toulon. Frankrijk heeft overigens nog geen maatregelen genomen, om de verbanning naar Cayenne af te schaffen, waar volgens wetenschappelijk onderzoek de banneling aan een onvermijdelijken dood is blootgesteld. Hoofdzakelijk worden staatkundige misdadigers derwaarts vervoerd. 't Is nu de vraag, werwaarts de misdadigers der bagnoos vervoerd zullen worden.

— Gisteren namiddag stortte in een, aan het hôtel van prins Napoleon belendend gebouw, een gewelf in, op het oogenblik dat het houten steunsel er onder weggenomen werd; twee arbeiders werden zwaar gekwest. Prins Jérôme, die zich bij zijn zoon bevond, ijlde met hem en zijn lijfarts dadelijk ter hulp der ongelukkigen en nam de zorg hunner genezing en die hunner gezinnen op zich.

— Te Lyon bezocht dezer dagen een Engelschman met zijne vrouw en dochter de weldadigheids-gestichten der stad; na zijne nieuwsgierigheid te dien opzigte voldaan te hebben, wilde hij ook de stads Lombard bezigtigen, waarvan hij zich in al hare bijzonderheden de inrigting deed verklaren.

Daarna beval hij zijn tolk eenige lieden te ondervragen, die de afdoening hunner zaken wachtten en van wie hij naauwkeurig de Lombardbriefjes onderzocht. Naar gelang de tolk de antwoorden dier lieden den gentleman overbragt, stortte deze en zijne vrouw en dochter in de handen der ondervraagde personen de som, die ter lossing hunner panden vereischt werd. Na zijne giften alzoo aan een twaalftal lieden te hebben uitgedeeld, stak de Engelschman beide handen in de achterzakken van zijn rok en vertrok koel en stijf zooals hij gekomen was, terwijl de getuigen van dit tooneel meer bewogen waren door zijne edelmoedigheid, dan dat zij zich vrolijk maakten over de zonderlinge manieren van den Brit.

— De *Presse d'Orient* behelst eenige bijzonderheden over de wijze, waarop de metropolitaan Gregorias in Bulgarije zijn ambt uitvoert. Behalve de heffing van een belasting in zijn diocees en de vrijwillige giften van de zijde der klooster- en dorpsgeestelijken, verpacht hij de kerken, en zelfs de biechtstoelen — 't geen ook in andere Grieksche dorpen de gewoonte schijnt; — de eersten leveren 400—4000 p. op — te Konstantinopel en Smyrna 15—20,000 p. — de laatsten 120—140 p. Bovendien hebben zijne twee suffragaan-bisschoppen van Bratza en Lootscha, dadelijk na zijne benoeming van hem hunne dioceezen moeten koopen, de eerste voor 40,000 p., de laatste voor 35,000 p., terwijl zij hem bovendien kostbare geschenken bragten. Volgens den korrespondent van genoemd blad, die den metropolitiaan opeischt om wat hij verklaart te logenstraffen, maakt Mons. Gregorias zich tot een rondreis in zijn diocees gereed, om met de eene hand te zegenen en met de andere geschenken te ontvangen.

— Men schrijft uit Petersburg de volgende opmerkenswaardige bijzonderheden over de betrekkingen tusschen Rusland en China.

„Tegen het midden der 17e eeuw trachtten de Russen met China handelsbetrekkingen aan te knoopen, doch aanvankelijk waren hunne pogingen vruchteloos. Ondanks de maatregelen van het Chineesche goevernement om alle aanraking tusschen zijne onderdanen en Rusland te beletten, begunstigde evenwel de uitgebreidheid der grenzen de toenadering tusschen beide volken, en er werd een ruilhandel gedreven, die aanvankelijk wel niet groot, doch langzamerhand toenam, en waarbij de Chineezen immer geld toekregen.

„Een eeuw later in 1728, bereikte de Russische politiek door volharding haar doel: het eerste handelstraktaat werd met het Hemelsche rijk tusschen Savra Wladislowitsh, een Illyriesch vorst, en de Chineesche ministers gesloten, waarbij een punt op den oever van het riviertje Kiakhta werd aangewezen als het eenige oord waar gehandeld mogt worden en de kooplieden zich mogten vereenigen om ruilhandel te drijven. Spoedig ontstond daar een dorp, dat den naam van het riviertje aannam.

„Dat dorp ligt op de Chineesche grenzen in een vlakte, die door de Kiakhta besproeid wordt. Het is omgeven van hooge bergen, waarvan de hoogste de arendsberg heet, en in welks nabijheid een fort is, waaruit men de straten en winkels van het Chineesche stadje zien kan. Daar was, tot de groote Chineesche omwenteling, het middenpunt van den handel der twee groote rijken. In het traktaat van 1728 was bepaald, dat die handel geen andere dan ruilhandel mogt zijn en niets met geldspecie betaald mogt worden.

„Het spreekt van zelf, dat dit beginsel de zaken grootendeels belemmerde, den Russischen kooplieden veel schade deed en natuurlijk een smokkelhandel ten gevolge had, die vooral hierin bestond, om het Russiesch geld in China te brengen.

„Maar alle wereldsche dingen zijn aan verandering onderhevig; ook China zwichtte onder deze wet, en de opstand van 1853, waarop hiervoor gedoeld wordt, en die zich over een derde van het rijk heeft uitgebreid, had groote gevolgen ten aanzien der handelsbetrekkingen van China met Rusland en bij gevolg met de overige Europeesche staten. Namelijk die groote opstand heeft in China ernstige vrees bij de bevoorregte kooplieden doen ontstaan, die allen het regt hadden om te Kiakhta met de Russen handel te drijven; van dien oogenblik aan weigerden zij de koopwaar dezer laatsten, die zij niet meer zonder veel te wagen naar het binnenste van hun land konden voerden; Rusland moest evenwel ten koste van alles thee hebben, en de Chineezen wilden geen thee afstaan dan voor geld.

„Uit een officiëele statistiek van den minister van Financiën blijkt nu de belangrijkheid van den Russischen handel met China en de weinige beteekenis van denzelfden handel met andere Aziatische landen, daaronder begrepen Perzië en Turkije. Volgens die statistiek voert Rusland uit in de verschillende aziatische provinciën, China daarbij gerekend, voor een waarde van 11 millioen roebels, en ontvangt van die landen voor 16 millioen, te zamen dus 27 millioen roebels, waarbij de ingevoerde thee een som van 8 millioen roebels bedraagt.

„Nu moet in aanmerking worden genomen, dat de tolregten op de thee bij den invoer te Kiakhta 5 millioen bedragen, alzoo ¾ der waarde. Men begrijpt intusschen dat dit niet al de thee is, die in Rusland, waar de konsumtie van dat artikel veel grooter is, ingevoerd wordt. Eene aanzienlijke hoeveelheid thee uit Engeland wordt binnengesmokkeld; terwijl de thee uit China, die in Siberië ter sluiks wordt ingevoerd, dadelijk met specie moet betaald worden.

„Zoo als gezegd is, willen de Chineezen sedert den opstand in 1853 geen goederen meer in ruil ontvangen, maar eischen geld; de enkele tijding van den opstand deed in Rusland den prijs der thee ontzettend stijgen, men voorzag schaarste in dat artikel, en het land kan het niet ontberen, want het gebruik is er algemeen — van den minsten boer tot den vorst drinkt thee. Men moest zich alzoo onderwerpen en betalen, om voorraad te hebben.

„Op dat tijdstip nam de minister van Financiën, bekend wegens zijn verouderde begrippen, in plaats van bij die gelegenheid het tolstelsel te wijzigen, een halven maatregel te baat en bepaalde zich bij een verordening, die in Aug. 1852 verscheen, den monopoolhandel van Kiakhta, die in de handen van weinige kooplieden was af te schaffen; iedereen mogt voortaan dien handel drijven. Om aan den anderen kant de Chi-

eezen, die geld eischten, voldoening te geven was men verpligt de wet of het artikel van het traktaat te wijzigen, waarbij slechts de ruilhandel werd toegestaan; de Russen verkregen mitsdien het verlof om bij hunne koopwaar de 1/2 aan bewerkt zilver te voegen, zoodat, wanneer de koopwaar in pelterijen bestond, zij de Chineezen hunne thee konden betalen met de 1/2 aan pelterijen en de andere helft aan bewerkt zilver.

"Spoedig maakte men gebruik van dien toestand, en er ontstonden te Moskou groote fabrieken eeniglijk ingerigt om zilveren munt en oud zilver te smelten, en daarvan grof bewerkte vazen, borden, schotels, enz. te maken, die voorwerpen werden naar Kiakhta gezonden en dienden om met de Chineezen af te rekenen. Dit ziende, vond de minister zich verpligt den kooplieden te vergunnen hunne betalingen met hetzij Russiesch of vreemd geld te doen. Hierdoor ontstond een groot voordeel en gemak voor den handel. Doch daarvan voelde men in Engeland en vooral in Frankrijk het ongerief. Langs Kiakhta werd in de jaren 1855, 1856 en 1857 naar China zoowel aan gemunt als bewerkt zilver het volgende bedrag gezonden. In

	bewerkt zilver, pounds	kil.	vreemde munt, st.
1855	1,444	23,104	2,828
1856	1,673	26,768	40,389
1857	920	7,720	1,134,107

"Die ontzaggelijke hoeveelheid zilver, eenmaal in China, keert in Europa niet terug. En hierdoor wordt in Frankrijk het verdwijnen van de 5-frankstukken verklaard.

"In den laatsten tijd golden die stukken te Moskou 1 roub 60 cop. of 86 fr. 40 c. het Russiesch pond. Vervolgens werden zij, gesmolten tot allerhande voorwerpen, naar China gezonden.

"De reden, waarom men ter smelting de voorkeur aan de Fransche boven de Russische munt gaf, is dat hare gehalte 6 a 7 pCt. hooger dan de Russische is. Bovendien hebben de vijffrankstukken in de Chineesche handelshavens een geregelden en vasten koers."

ENGELAND.

LONDEN, 26 Okt. Uit Bombay heeft men officiëele depêches, dd. 27 Sept.: Den 19n dier maand waren 800 muiters, verschanst op een eiland in de Gogra, met verlies van 1000 man gesneuvelden geslagen. Van de vlugtelingen was een aanzienlijk getal over de kling gejaagd. De oproerlingen van Gwalior waren nog te Ronge. In het prezidentschap Bombay heerschte rust.

— Een te Glasgow aangekomen scheepskapitein verhaalt, dat hij tijdens zijn vertrek van de Azorische eilanden, behalve de komeet van Donati, nog twee andere heeft gezien, ieder omtrent een derde der grootte van eerstgenoemde hebbende.

— Volgens de Konstantinopelsche bladen is de vice-konsul van Engeland te Castel-Rosso, op het eiland Rhodes, door de inwoners zwaar beleedigd geworden, en heeft de heer Campbell, Engelsch konsul-generaal op genoemd eiland, die zich naar Castel-Rosso had begeven om aan het gerezen geschil een einde te maken, zich genoodzaakt gezien zijne betrekkingen met het bestuur der plaats af te breken.

— De graaf van Carlisle, een zeer menschlievend man, bezocht onlangs te Carlisle eene school voor blinden en presideerde eene vergadering, welke ten voordeele der stichting gehouden werd. Toen een der leerlingen gevraagd werd wat hij onder een politiekus verstond, gaf hij de volgende verklaring: "Een politiekus is een onwetend mensch, die veel gedruisch maakt en zich met openbare zaken bemoeit, waarvan hij niets verstaat. Er zijn ook andere lieden, mannen, die hun tijd en bekwaamheden tot algemeen welzijn en tot verlichting van hun vaderland besteden, zoo als bij voorbeeld, de uitstekende prezident dezer vergadering."— Ware het niet des avonds en alzoo tamelijk duister geweest, men zou een hoogrooden blos op 's prezidents aangezigt bespeurd hebben, toen de jongeling die woorden sprak. — Een ander jongeling werd verzocht de verschillende meeningen over de kometen uit elkander te zetten. Hij deed het op schrandere wijze en eindigde met de aanmerking, dat de beste meening, welke men over die vreemde verschijnselen kon hebben was; dat men er niets van wist.

— Een paar dagen geleden, zoo leest men in een tijdschrift, ontmoetten wij een heer uit Alabama, die ons een middel aan de hand gaf om den ouderdom van een paard te bepalen als het meer dan negen jaren oud is. Namelijk, als het paard dien ouderdom heeft bereikt, ontstaat er een rimpel in het ooglid en ieder jaar komt er een andere rimpel bij. Als een paard b. v. drie rimpels heeft dan is het twaalf, vier rimpels dertien jaar oud, en zoo voorts. De proefneming is gemakkelijk te doen.

— Onlangs is uit Pera gemeld, dat een moldavische dame was in hechtenis genomen, op het oogenblik dat zij trachtte door het kantoor der in- en uitgaande regten theekisten te doen dragen, van dubbele bodems voorzien en een zeer groote hoeveelheid valsche Turksche *caimés* of muntbiljetten inhoudende. De New-Yorksche bladen melden thans dat een graveur te New-York, de heer Harrison, voor den direkteur van policie aldaar was ontboden; [illegible] omdat men vernomen had dat hij die *caimés* had vervaardigd. Hij werd echter buiten vervolging gesteld, na aan de justicie alles te hebben uitgeleverd wat hem tot dien arbeid had gediend, en zijn volkomene onschuld bewezen te hebben. De heer Harrison, die van de Turksche taal niets kent, dacht dat hij handelsetikettes in de Chineesche taal maakte, die moesten dienen om op theekisten geplakt te worden. De te Pera aangehouden dame was nl. voor twee jaren te New-York gekomen, onder den naam van mevrouw Garsnier. Zij was alleen. De heer Harrison heeft voor hare rekening, en tegen betaling van een dollar per duizend 600,000 exemplaren van die *caimés* gedrukt, vertegenwoordigende eene valsche nominale waarde van 25 à 30 millioen franken. De graveur had nog in zijn bezit een vierde gedeelte der vervaardigde biljetten, dat later moest opgevraagd worden en zich thans met de 38 gegraveerden koperen platen, in handen der justicie te New-York bevindt. Die muntbiljetten gelijken zeer veel op het oostersche drukwerk, dat in de theekisten wordt gevonden en naar het schijnt kan iemand die met de turksche taal onbekend is, volstrekt geen vermoeden opvatten dat die papieren geld zouden zijn. Wat de heer Harrison betreft, deze is een man, die in alle opzigten te New-York algemeen in achting staat.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 25 Okt. Uit Aken schrijft men, dat in eene vergadering van de *Achen-Mastrichter-Eisenbahn-gezellschaft* is medegedeeld, dat het aanvankelijk kapitaal van 2800,000 thl. tot den aanleg en het materiaal aangewend op eenige duizende thl. besteed is en de inkomsten de uitgaven overtreffen, zoodat met den 1n Januarij 1859 de interest door de voorhanden zijnde fondsen niet zal kunnen gedekt worden. Vervolgens werden de voordeelen opgesomd, die uit eene aansluiting met Holland en België zullen voortspruiten. Ter regeling der financiëele aangelegenheden waren vele onderhandelingen gevoerd, doch tot hiertoe zonder gevolg. De administratie zou evenwel hare pogingen voortzetten. De kommissarissen der Pruissische en Nederlandsche Regeringen waren tegenwoordig in de vergadering.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 27 Oktober.

GETROUWD. (24 Okt.): A. Verlingen met A. A. Speekman.

BEVALLEN (23 Okt.): A. G. Bergman Carels, geb. Schumacher, Z. — (24 Okt.): Vrouwe D. W. J. Schuiten, geb. Pont, Z. - G. J. J. Schmidt, geb. Mackenstein, D. — (25 Okt.): A. L. Koekoek, geb. Groen, Z. - M. J. H. Borghols, geb. Borgee, D. — (26 Okt.): C. Velder, geb. Snijders, D.

OVERLEDEN (22 Okt.): M. Swart, wed. A. G. Willing, 69 j. — (25 Okt.): G. de Liefde, geb. Slijboom, 31 j.

Wisselkoers.

2/m. Parijs	f 55 9/16	2/m. Livorno	f 39 1/8
Zigt "	" 56 1/16	" Napels	" 80 1/4
2/m. Bordeaux	" 55 1/4	3/m. Petersburg	" 1.70 1/2
1/2/m. "	" 55 5/8	6/w. Weenen	" 34 7/8
3/m. Madrid	" 237	" Augsburg	" 35 1/2
" Cadix	" 239	" Frankfort	" 99
" Sevilië	" 236	2/m. Hamburg	" 34 7/8
" Bilbao	" 236	Zigt "	" 35 1/16
" Lissabon	" 40 3/4	2/m. Londen	" 11.62 1/2
" Porto	" 40 3/4	Zigt "	" 11.70
2/m. Genua	" 45 3/4	Rotterdam	" 1/8

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 26 Okt. België 2 1/2 pc. 57g; 4 1/2 pc. 99.75g; Metal. 81.62 1/2p; Nation. 82; Spanje 1 1/2 pc. 29.62 1/2; 3 pc. 41.50.

LONDEN, 26 Okt. Cons. 98 3/8; Braz. 5 pc. ——; 3 pc. Mexiko 20 1/8; 4 1/2 pc. Peru 90 3/4; 3 pc. id. 70 3/8; 4 1/2 pc. id. doll. bonds 76; Grenada uitgest. —; id. werkelijke ——; 5 pc. Venezuela 40; 2 1/4 pc. id. —; 5 pc. Port. 46 3/4; 3 pc. Spanje 46 7/8; 1 1/2 pc. id. 30 3/8; Amortiz. ——; Coupons 6 5/8; 4 1/2 pc. Russen 101 3/4; 5 pc. id. 112 3/8; 2 1/2 pc. Holland 66 1/2; 4 pc. id. 100 1/2; Illinois Shares 76, id. 7 pc. Oblig. 81; Sardinië 94 1/4; Ecuador 16 1/4.

WEENEN, 26 Okt. Metall. 5 pc. 82 3/8; Nation. 82 5/8; Bank-Aktiën 950; Noord-Bahn akt. 167; Credit Anst. 236; O.-Fr. Spoorw. akt. 258; Saltzb. 99 3/4; Lomb. Venetiaans. 123; Wissel op Londen 3/m. 9.51; Goud 5; Zilver —.

BERLIJN, 26 Okt. Stiegl. 5de serie 104; 6de id. 108; Rusland 5 pc. 110 3/4; Pruiss. Staats. 4 1/2 pc. 100 1/2; Wissel op Londen 2/m. 6 th. 20 7/8, Parijs 79 3/4, Hamburg 150 3/4, Amst. 142 1/8, Petersburg 98 7/8, Diskonto 5.

HAMBURG, 26 Okt. Mexikanen 5 3/8, Spanje 3 pc. 39, 1 1/2 pc. 28 1/2, Rusland 5 pc. —, 4 1/2 pc. —, Vereinsbank 97 1/2, Noord-Duits. bank 88, Wissel op Londen kort 13.05 1/4, 3/m. 13.04, Amsterd. 35.70, Diskonto 1 3/4.

FRANKFORT, 26 Okt. Metalliek 5 pc. 81 1/4, Spanje 3 pc. 40 3/4; 1 1/2 pc. 29 7/8, Wissel op Londen 117 1/4, Weenen 117 3/4, Parijs —, Amsterd. —, Diskonto 5.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		26 OKT. 4 1/2 u.			gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.		a		
Nederl. Bank	4 "		"		
Nederl., Werkel. Schuld a	2 1/2 pCt.	64 7/16	"	64 1/2	64 1/2
Dito Dito	3 "	76 1/2	"		
Dito Dito	4 "	98 1/2	"	98 9/16	98 9/16
Amortis. Syndik.	3 1/2 "	92 7/8	"		
Aand. Handel-Maatsch.	4 1/2 "	142	"	142 1/8	
Oost-Ind. Leening	4 "	98 3/16	"		
Aand. Holl. Spoorweg.			"		
Leening idem	4 1/2 pCt.		"		
Aand. Rijn-Spoorweg	4 1/2 "		"		
Maatschappij van Weld.	4 "	62 1/2	"		
België, Cert. Adm. B. bk.	2 1/2 "		"		
Dito bij *Rothschild*	2 1/2 "		"		
Frankrijk, Certifikaten	3 "		"		
Spanje, Obligatiën	1 1/2 "	29 7/8	"	30 1/16	30 1/16
Dito	3 "	45 1/4	"	45 5/16	
Dito Binnenl.	3 "	41 3/16	"	41 5/16	41 1/4
Amortisable Schuld		10 15/16	"	11	
Bewijzen Coupon		6 5/16	"		
Crediet Instel. bij *Prost & C°.*		88	"		
Portugal, Obligatiën	3 pCt.	46	"	46 1/8	46 1/8
Dito 1856	3 "	44 13/16	"	44 7/8	44 7/8
Dito Uitgestelde			"		
Rusl., Obl. bij *Hope en C°.*	5 pCt.	105 3/4	"		
Dito bij idem 1828/1829	5 "	105 5/8			
Cert. bij idem 1831/1833	5 "	90 3/4	"	91	
Dito bij idem 1840	4 "	85 1/2	"		
Dito bij *Stieglitz*	4 "	85 1/2	"		
Dito Nieuwe	4 "	85 1/4	"		
Dito 5de Serie	5 "	97 1/2	"	97 5/8	
Dito 1855, 6de Serie	5 "	101 7/8	"	102 1/16	101 7/8
Dito adm. te Hamburg	5 "		"		
Dito dito te Londen	5 "		"		
Dito dito dito	4 1/2 "		"		
Inschrijving in Assignat.	6 "	65 3/4	"		
Certifikaten van dito	6 "	66 1/8	"		
Spoorweg Aktiën	5 "	75	"	75 1/4	
Polen, Aand. 1835, fl. 500	f	158	"		
Obligatiën	4 pCt.	81 9/16	"		
Pruissen, Obligatiën	4 1/2 "		"		
Aandeelen 1854	3 1/2 "	208 1/2	"		
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5 "	80 1/2	"		
Dito dito	4 "				
Dito Metalliek	5 "	79 5/8	"	79 3/4	79 3/4
Dito Rente Amsterdam	5 "	87	"	87 3/16	87 3/16
Dito Nationale 1854	5 "	77 15/16	"	78 1/8	78
Dito dito	2 1/2 "	39 3/8	"	39 7/16	
Weener Bank-Aktiën	f		"		
Dito Aand. fl. 250, 1839	"		"		
Dito dito " 250, 1854	4 pCt.		"		
Beijeren, Spoorweg Aandeelen			"		
Napels, Cert. bij *Lam. en B.*	5 "		"		
Dito bij *Rothschild*	5 "		"		
Denemarken, Oblig. te Lond.	5 "		"		
Dito	3 "		"		
Braziliën, Geldl. 1824 v. £ 100	5 "	103 1/4	"		
Dito 1839 van £ 100	5 "		"		
Dito 1843 " £ 100	5 "	99 3/4	"		
Dito 1852	4 1/2 "		"		
Sardinië	5 "		"		
Peru, Geldl. 1854	4 1/2 "		"		
Dito te Parijs			"		
Ecuador, Oblig. 1855	1 "	15 3/4	"	15 3/4	
Venezuela, dito 6 pCt thans	4 3/4 "		"		
Dito Uitgestelde	2 1/4 "	14 1/2	"		
Grenada, Obligatiën	3 1/4 "		"		
Dito Uitgestelde		5 3/4	"	5 13/16	
Mexiko dito	3 "	18 3/4	"		
Nrd-Amer., Ph. *Hope en C.*, Lr. A	f		"		
Dito dito " B	"		"		
Dito bij *Rothschild*	6 pCt		"		
Amerik. Bank-Aktiën			"		
Illinois Spoorweg-Aandeelen			"		
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 pCt.	84 5/8	"		
Louisiana	5 "		"		
Griekenl., Obl. Geldl. 1825	5 "		"		

De markt verschilt weinig bij de noteering van gisteren, met eene kleine uitzondering in Spaansche fondsen, die iets aangenamer zijn gebleven.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 3 1/2 pCt., Diskonto 3 1/2 pCt.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 27 Okt.

Tarwe en Rogge in een doen.

Van Tarwe: 130 ℔ Nassau Dietze f 292; 132 ℔ dito f 195.

Van Rogge: 125 ℔ Pruiss. f 187; 119 ℔ Archangel f 176.

ROTTERDAM, 26 Okt. Tarwe: 160/2 ℔ witb. Poolsche f 340; 164, 166/2 ℔ j. Hoogl. Kleefsche f 310, 320; 161/2 ℔ n. Rovenl. f 280.

SCHIEDAM, 25 Okt. Rogge: 145/2 ℔ j. Archangel f 178 kt. — Moutwijn f 14,25; Jenever f 19,75; Amst. Proef f 21,— per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting. Spoeling f 1,— per ketel.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 26 Okt. Citizen (st.), Londen.

HELVOET, 26 Okt. Steward, Hilda, Newcastle.

UITGEZEILD:

TEXEL, 26 Okt. Zoetelief, Zeester, Curaçao. — 27 Okt. Delclisar, Jacoba Cornelia Clasina, Batavia.

HELVOET, 26 Okt. Leeflang, Stella Maris, Batavia. — Agesen, Annebo, Havana.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 27 Oktober, in lading naar:

Wezel en Ruhrort.	A. Balck, Alma.
Frankfort.	F. Proest, Frankfort N°. 10.
Keulen.	A. Weingarts, Cöln N°. 15.
Duisburg.	J. H. Havens, Twee Gezusters.
Maintz.	J. Hammer, Mainz N°. 3.
Dusseldorp.	J. D. van Duinen, Goede Hoop.
Mannheim.	A. Bauduin, Urania.
Ludwigsh., Mannh. en Heilbron.	H. Fritz, Ludwighafen N°. 5.

AMSTERDAM, 27 Oktober, vertrokken naar:

Duisburg.	W. Stempel, Mercuur.
Mainz.	F. Leydecker, Mainz N°. 2.
Keulen.	Th. Kamps, Cölln N°. 21.
Dusseldorp.	R. K. Blaauw, Vrouw Wimpke.
Mannheim.	J. Otten, Beauharnais.

Rijnhoogte Arnhem, 26 Oktober 7 p. 0 duim. Keulen, 26 „ 5 vt. 1½ „

Advertentiën.

(707) In de gemeente *Beuningen*, provincie *Gelderland*, wordt gevraagd een **HOOFD-ONDERWIJZER**, der Openbare Lagere School.

Het Gemeente-Bestuur is voornemens het inkomen van den **Onderwijzer** zoo spoedig mogelijk, volgens de nieuwe wet op het Onderwijs, te regelen. Dit inkomen bedraagt thans ca. *f* 250, behalve vrije woning en tuin, en de voordeelen aan eenige bedieningen verbonden; bij de nieuwe regeling zoude, wanneer de benoemde tot de R. K. Godsdienst mogt behooren, aan hem de betrekking van **Organist** enz. in de Kerk, en nog eenige andere bedieningen, mits onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten wordt opgedragen; dit inkomen, behalve vrije woning en tuin, op ca. *f* 700 kunnen gerekend worden.

Sollicitanten worden uitgenoodigd om, onder overlegging der vereischte stukken, zich ten spoedigste bij het Gemeente-Bestuur aan te melden.

Hulp-Onderwijzer.

Men verlangt in eene **Dorpsschool** in *Noordbrabant*, ten spoedigste eenen **HULP-ONDERWIJZER**, van den 3den Rang en de R. C. Godsdienst. Adres met *franco* Brieven, onder de Lett. P. V. aan J. J. Arkesteyn en Zoon, Boekhandelaars te *'s Hertogenbosch*. (706)

Een Jongeling, van goede huize, sedert vijf jaren in het vak van Tabak werkzaam, en tevens bekwaam om de **Winkelnering** waar te nemen, zag zich gaarne geplaatst met Kost en Inwoning bij R. K. Lieden. Adres *franco* Lett. L. bij den Boekdrukker G^s. van Leeuwen, Haarlemstraat te *Leyden*. (708)

Brabender's Verbeterde Alizarin-Inkt

is volkomen vrij van zuren, zoodat de Stalen Pennen er niet door worden aangedaan, ze vloeit gemakkelijk uit de Pen, is bij den aanvang niet zoo bleek als andere Inktsoorten en verandert zeer spoedig in het schoonste zwart. Ze verdikt niet, noch in de Pen, noch in den Inktkoker en beschimmelt nooit.

Ondanks hare vloeibaarheid is deze Alizarin-Inkt tevens voor Copieer-Inkt uitmuntend geschikt.

Prijs 60, 40, 30 en 20 Cts. het Glazen Tonnetje.

Roode en blaauwe Inkt,

brillant van kleur en goed vloeibaar, het Fleschje 20 Cts.

J. ALEXANDERS

RESERVOIR-PEN

is de gemakkelijkste en aangenaamste Pen voor allen, die eene ligte en loopende hand schrijven.

Het ¼ gros-doosje 75 Ct.

Ook zijn weder voorhanden de zoo gezochte **GILLOTT'S CORRESPONDENTIE-PENNEN** N°. 382 of driegaatjespen, verder N°. 417 en N°. 0118, in ¼ gros-doosjes gepakt.

Te verkrijgen in het Hoofddépôt **VERKOOPHUIS** en in zijne bekende Dépôts in de Provinciën.

(709)

(705) Bij den Boekh. J. T. SOMMER te Almelo, is van de pers gekomen:

De Kerkplegtigheden verklaard, een Leer- en Leesboekje, voor de Katholieke Jeugd, door L. Engbers. Negende druk. Prijs 25 Cents.

P. S. De menigvuldige herdrukken leveren het beste bewijs, dat verdere aanbeveling van dit nuttige boekje, hetwelk 128 pag. in 8° beslaat, overbodig is.

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN en J. S. DE HAAS wordt met succes gedebiteerd:

Zoo zult gij Bidden!

Matth. VI: 9.

GEBEDENBOEK VOOR ROOMSCH-KATHOLIJKEN.

Bijeenverzameld uit de beste oude en nieuwe Gebedenboeken.

Uit het Hoogduitsch vertaald en doelmatig veranderd, door C. J. VAN ERP, R. K. P.

Met aanbevelende goedkeuring.

In geperste band verguld op snee . . . . . *f* 1.20.
In Marocco id. . . . . . *f* 2.50.

BOEKHANDEL VAN C. L. VAN LANGENHUYSE[N]

Dr. J. A. STAPF'S **Opvoedingsleer, in den gee[st] der Katholieke Kerk.** Naar de derde Hoo[g]duitsche uitgave, vrij bewerkt en met aanteekeninge[n] verrijkt, door Ts. Brouwer, Deken en Pastoor [te] Arnhem, voorzien van eene aanprijzende goedkeurin[g]. Een boekdeel in gr. 8° van ruim 350 bladz. Pr[ijs] *f* 1.80 in plaats van *f* 2.60.

Dit werk behoeft geene aanprijzing bij hen, die d[e] Schrijver en Vertaler kennen. De Hollandsche uitga[ve] is vooral daarom meer aan te bevelen, wijl die door d[en] Vertaler met belangrijke Aanteekeningen voorzien en na[ar] de behoefte van ons land is ingerigt. Uit eene korte o[ver]gaaf van den inhoud des werks, zal men er beter ov[er] kunnen oordeelen:

Over 's menschen bestemming, de menschheid zoo als [zij] zijn moet en zoo als zij is. — Wat is opvoeding? zij m[oet] godsdienstig zijn. — Wie is geschikt voor de opvoeding? [Zij] is eene wetenschap en eene kunst, nuttig en noodzakelijk. De belangrijkheid der bepaalde vormleer. — De opvoeding [is] algemeen, harmonisch, overeenkomstig de bijzondere geaa[rd]heid des kinds; zij moet vroeg begonnen worden, doch ov[er]eenkomstig zijn met der kinderen leeftijd. — De opvoeding [is] trapsgewijze en grondig, zij wordt bevorderd door voortgeze[tte] oefening en leiding der jeugdige krachten; door opgeruim[d]heid bij de kinderen te bewaren en hen behoorlijk bezig [te] houden de hoofdzaak blijft altijd kinderlijke godvruchtigheid. Verwijdering van gevaarlijke voorwerpen; waarschuwinge[n] bedreigingen en straffen. — Ontdekking en genezing van so[m]mige gebreken. — Aanleiding tot verdere zelfontwikkeling.

Bijzondere Opvoedingsleer. Ontwikkeling des Ligchaams.

Nut der natuurlijke opvoeding. — Grondslag — Behoedi[ng] voor gevaren. — Middel tegen het verwennen en vertroetelen. Verstandige harding. — Zuivere lucht. — Gezond voedsel. Kleeding. — Woning. — Zindelijkheid. — Beweging en rust. Gymnastische oefeningen. Een woord over industrie- of wer[k]scholen. gebruik der voeten; vorming der zintuigen en d[er] spraakwertuigen, uitwendige vorm des ligchaams, genez[ing] van natuurlijke gebreken; enz.

Vorming der intellectueele vermogens.

Verdeeling der geestvermogens. — Omvang en gewigt d[er] intellectueele vermogens. — Algemeene werken betrekkel[ijk] de intellectueele vorming. — Positive vormleer. — Traps[ge]wijze ontwikkeling der geestvermogens. — Vorming van [het] uit- en inwendige aanschouwingsvermogen. — Vorming des v[er]stands, van het voordeel, der rede, van het geheugen. Grenzen en maatregelen van voorzigtigheid, enz. enz. Voo[rts] wordt nog breedvoerig behandeld: de vorming van het gevo[el] en begeervermogen, te veel om te noemen. — Hoe de zedeli[jk]heid der kinderen middelijk, hoe regtstreeks en onmiddell[ijk] kan bevorderd worden; hoe de kweekeling van zijne zedelij[ke] gebroken kan genezen worden; hoe er op den leerling m[oet] gewerkt worden, opdat hij bij zijne intrede in de were[ld] zelf aan zijne verdere ontwikkeling en vorming magte we[rk]zaam te zijn. — Over het onderwijs. — Keus der leerstof. Over den vorm van het onderwijs. — Over de voornaam[ste] middelen tot verdere ontwikkeling en eigene vorming [der] leerlingen. — Over de verkeering met menschen. — Over l[ec]tuur, enz.

NEDERLANDSCHE RIJN-SPOORWEG.

Uren van Vertrek voor de WINTERDIENST.

Aanvang nemende den 1sten November 1858.

Van Rotterdam en Amsterdam naar Arnhem en Emmerik.

Stations.	1. † Goed. Pers. 1. 2. 3. Kl.	0. † Buit.-gewone Goed.-Trein.	2. 1. 2. 3. Kl.	4. Expr. 1. 2. Kl.	5. † Goed.-Pers. 1. 2. 3. Kl.	6. 2. 2. 3. Kl.	0. † Buit.-gewone Goed.-Trein.
	's m.	's m.	's m.	's mid.	's nam.	's av.	's av.
ROTTERDAM. Vertrek.	—	—	7.—	12.15	1.15	7.15	9.—
AMSTERDAM. „	—	—	7.20	12.30	2.25	7.45	9.15
UTRECHT. . .	—	6.—	8.40	1.20	4.30	9.05	11.—
ARNHEM . . .	6.—	—	10.24	2.37	7.30	10.49	—
EMMERIK. . . Aankomst.	7.—	1.—	11.35	3.25	—	12.—	—

Van Emmerik naar Arnhem, Utrecht, Amsterdam en Rotterdam.

Stations.	0. † Buit.-gewone Goed.-Trein.	2. 1. 2. 3. Kl.	3. † Goed. Pers. 1. 2. 3. Kl.	4. Expr. 1. 2. Kl.	5. † Goed. Pers. 1. 2. 3. Kl.	6. 1. 2. 3. Kl.	0. † Buit.-gewone Goed.-Trein.
	's m.	's m.	's m.	's m.	's mid.	's av.	's av.
EMMERIK. . . Vertrek.	—	5.21	8.06	10.36	—	5.46	6.[illegible]
ARNHEM . . . „	—	6.33	9.30	11.40	12.30	6.58	—
UTRECHT . . „	6.—	8.35	—	1.30	4.—	9.—	11.[illegible]
AMSTERDAM. Aankomst.	7.15	9.40	—	2.15	5.30	10.05	—
UTRECHT. . . Vertrek.	5.15	8.30	—	1.30	4.15	8.55	—
ROTTERDAM. Aankomst.	6.50	10.—	—	2.45	6.45	10.25	—

Van Amsterdam naar Utrecht en Rotterdam.

Stations.	0. † Buit.-gewone Goed.-Trein.	2. 1. 2. 3. Kl.	4. Expr. 1. 2. Kl.	5. † Goed. Pers. 1. 2. 3. Kl.	6. 1. 2. 3. Kl.	0. † Buit.-gewone Goed. rein.
	's m.	's m.	's mid.	's nam.	's av.	'T sav.
AMSTERDAM. Vertrek	—	7.20	12.30	2.25	7.45	9.15
UTRECHT	5.15	8.30	1.30	4.15	8.55	11 —
ROTTERDAM. Aankomst. . . .	6.50	10.—	2.45	6.45	10.25	

Van Rotterdam naar Utrecht en Amsterdam.

Stations.	0. † Buit.-gewone Goed. Trein.	2. 1. 2. 3. Kl.	4. Expr. 1. 2. Kl.	5. † Goed. Pers. 1. 2. 3. Kl.	6. 1. 2. 3. Kl.	0. † Buit.-gewone Goed. Trein.
	's m.	's m.	's mid.	's nam.	's av.	's [illegible]
ROTTERDAM. Vertrek	—	7.—	12.15	1.15	7.15	9.[illegible]
UTRECHT	6.—	8.35	1.30	4.—	9.—	11.[illegible]
AMSTERDAM. Aankomst	7.15	9.40	2.15	5.30	10.05	

De Treinen met † gemerkt loopen ***niet*** des *Zondags*.

De **Vracht** voor de **Exprestreinen** is **20 %** hooger dan die der gewone Treinen op de gebruikelijke wijze afgerond, en zullen de Passagiers [illegible] Treinen te UTRECHT niet van Rijtuigen behoeven te verwisselen.

Amsterdam, bij C. L. van Langenhuysen, Drukker en Uitgever.